

DÉLMAGYARORSZÁG

SZERDA, 1991. AUG. 28., 81. ÉVF. 201. SZÁM.

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

HAVI ELŐFIZETÉSI DÍJ: 185 FT, ÁRA: 7,40 FT

Szakadópróbák

Ha polgári társadalom leszünk, a moszkvai telefonkönyv létezése elengedhetetlen követelmény lesz – Kockás sapkájában, izléstelen nyakkendőjében J. J. tűnt fel... és ő mondta el azt a silány csasztuskát, melyet nemcsak egy magyar vagy orosz, de még egy némileg művelt „szovjet” költő is szégyellne – A Der Spiegel egyenesen a harmadik évezred háborújának nevezi azt, ami a világ gazdagabb országaira vár, ha meg akarják akadályozni az egyelőre még alig felmérhető, de egyre rémisztőbbnek mutakozó újkori népvándorlást.

A vád: hazaárulás

Az Oroszországi Föderáció büntető törvénykönyvének 64. paragrafusa alapján a múlt heti államcsínykíséret idején működött „rendkívüli bizottság” tagjai hazaárulók, s ezen vádpont alapján emeltek vádat ellenük – tájékoztatták a TASZSZ szovjet hírgyűnkönséget a Szovjetunió ügyészségén. Az említett paragrafus alapján halálbüntetés vagy 10–15 évi szabadságvesztés szabható ki.

A TASZSZ jelentése szerint az összeesküvés legfőbb szervezői mellett sok személyt kérdeznék ki, akik közvetlenül részt vettek az államcsínykíséret szervezésében és végrehajtásában. Kihallgatják egyebek között Nyikolaj Kalinyint, Moszkva volt városparancsnokát, a moszkvai katonai körzet parancsnokát.

A szovjet és az orosz köztársasági ügyészség munkatársain és nyomozóin kívül részt vesznek a vizsgálatban az ukrán és a belorusz nyomozóhatóságok is.

A hírhez kapcsolódva a Reuter brit hírgyűnkönség emlékeztet rá, hogy Borisz Jelcin orosz elnök arra szólított fel, hogy a puccs szervezőit árulástól vonják felelősségre.

A Reuter tudósítója szerint a leg súlyosabb büntetés esetén az elítéltekre fűvelés, a fegyveres testületek tagjai esetében kötél általi halál vár.

Románia tárt karjai

A román kormány kedden, röviddel rögzítési irat az itt dolgozók 99 százaléka aláírta: elemi erejű igény mutatkozott tehát az önállóságra. Miért? A legnagyobb problémák a beruházások körül jelentkeztek. A Távhőszolgáltatási Főosztály állóeszköz-vagyona mintegy egymilliárd forintot tesz ki, míg a VGV összes többi ágazatáé csupán félmilliárdot. Am ez utóbbiakra a vezetés az utolsó öt évben 154 millió forintot költött, a távhőszolgáltatásra pedig csupán százmilliót – vagyis évente körülbelül 20 milliót adtak a különböző fejlesztésekre. Az ország többi nagyvárosában, Pécsen, Győrben, Debrecenben stb. ez a szám 80–120 millió forint között mozogott. Ugyanezeket a helyeken a fenntartásra szánt összegek évi 20–40 millió forintot jelentettek – Szegeden mindössze 13 milliót.

Az AP hírgyűnkönség Mark Eyskens belga külügyminiszter tegnapi bejelentését idézve közölte, hogy a tizenkét Európai Községek-beli állam kedden hivatalosan elismerte Észtországot, Lettországot és Litvániát függetlenségét. Hivatalos források szerint a Tizenkettek állam- és kormányfői szeptember közepén Hágában találkoznak, hogy megvitassák a Szovjetunió szétesését és annak következményeit Nyugat-Európára nézve. A témához tartozik az AFP francia hírgyűnkönség jelentése, miszerint Roland Dumas külügyminiszter a szenátus külügyi és védelmi bizottságában tegnap megerősítette, hogy Párizs visszaadja a függetlenné váló balti államoknak azt az aranykézleletet, amelyet azok a második világháború előtt bíztak gondjaira. Dumas látogatásának másik célja, hogy megvitassa a diplomáciai kapcsolatfelvétel ügyét. Douglas Hurd brit külügyminiszter tegnap a BBC televízióban bejelentette, hogy Nagy Britanniát álláspontra megváltozott a balti államokat illetően: a brit kormány most már a függetlenség elismerését ajánlotta a Közös Piacnak. Az elismeréssel kapcsolatos brit fenntartások eloszlátását azzal indokolta, hogy a balti köztársaságok függetlenségét immár Moszkva is mindinkább elismeri. George Bush amerikai elnök engedélyezte, hogy a Szovjetunió idő előtt hozzájusson ahhoz a mezőgazdasági termékek vásárlását célzó kölcsönrészhez, amelynek folyósítását eredetileg októberre tervezték. Az amerikai elnök ezzel a szovjet fél kérésének tett eleget.

A román kormány – szóvivőjének rádiónyilatkozata szerint – nagy örömmel vette tudomásul, hogy a moldovai parlament kinyilvánította a köztársaság függetlenségét.

A Moldovai Köztársaság függetlenségét elismerve a román kormány kinyilvánította, hogy kész diplomáciai kapcsolatot létesíteni, és minden segítséget megadni a függetlenség megszilárdításához – mondta a szóvivő. Kifejezte kormánya meggyőződését, hogy a helsinki folyamatban részt vevő többi állam is teljes támogatásában részesíti az új független országot, tárt karokkal befogadja az európai államok nagy családjába, egyenrangú félnek tekintve az egyesült Európa építésének munkájában.

A szóvivő szavai szerint egy független román állam kikiáltása a Ribbentrop-Molotov paktum titkos záradékát következtében bekebelezett területeken döntő lépést jelent e paktumnak a román nép jogai és érdekei

ellen irányuló gyászos következményei békes felszámolásához vezető úton. (MTI)

Küszöbön a német-balti kapcsolatfelvétel

A német kormány az Európai Községek keddi külügyminiszteri értekezletét követően szerdán határozza el, hogy 52 év szünet után ismét diplomáciai kapcsolatokat létesít Lettországgal, Litvániával és Észtországgal. Ezt erősítette meg kedden, a három balti köztársaság Bonnban időző külügyminiszterével közösen tartott sajtóértekezletén Hans-Dietrich Genscher német külügyminiszter. Hozzáfűzte: a bonni kormány – amennyiben az érdekeltek is úgy kívánják – támogatólag fog felépni annak érdekében, hogy Riga, Tallinn és Vilnius az Európai Községek társult tagjává váljon.

Vilniusból eltűntek a fekete sapkák

Az összes szovjet erő záros határidőn belül hagyja el a Litván Köztársaság területét – követelte kedden hozott határozatában a vilniusi parlament. A litván törvényhozás egyhangúlag hozott határozata értelmében a kivonást Litvánia és a Szovjetunió által közösen meghatározott határidőn belül kell megvalósítani. A parlament felszólította Washington, Londont és Párizst, hogy támogassa a litván követelést.

A Baltia hírgyűnkönség szerint Vytautas Landsbergis litván parlamenti elnök kedden telefonbeszélgetést folytatott Jevgenyij Saposnyikov szovjet védelmi miniszterrel. Saposnyikov ígéretet tett arra, hogy a minisztérium nem fogja akadályozni a hazatérni szándékozó, jelenleg a szovjet hadseregben sorkatonai szolgálatot teljesítő fiatalokat akarata megvalósításában. Vonatkozik ez a litván származású szovjet tisztokra is, akik – ha kinyilvánítják szándékukat – a 25 éves szolgálati idő lejártá előtt is leszerelhetnek, vagy a Litván Köztársaság megfelelő katonai szervezeteiben folytathatják a fegyveres szolgálatot.

A szovjet védelmi miniszter Landsbergis elnökkel folytatott telefonbeszélgetése során megerősítette, hogy Moszkva már parancsot adott a „feketesapkások”, a belügyi különítmények kivonására a Balticsatolására a Szovjetunióhoz. (MTI)

...kontra Távhő

Az önkormányzati vállalatok átvilágítása korántsem megy sűrűlódások, kisebb-nagyobb indulatok nélkül – legalábbis ezt látszik jelezni a VGV esete. Felügyelő bizottságát a közgyűlésben először feloszlatni akarták, mondván, nem dolgozik, aztán később mégis bizalmat szavaztak neki. Ezt követően a bizottság vezetője szót kért s kapott lapunkban, ám álláspontra nem aratott osztatlan sikert városgazdálkodási berkekben: a vállalat irányítói teljesen más képet festettek a VGV-ről, amely – szerintük – immár nyereséges. Ebből elégedettségük ellenére a felügyelő bizottságtól kapott pofont továbbadták a mostanában önálló életet kezdett főosztálynak. A Távhő igazgatója, Sárkány Zoltán is összefoglalta tehát véleményét a kiválás körülményeiről, nem hagyva ki abból az egyik legkényesebb pontot sem: sokan összefüggésbe hozták az osztályvezetők fizetésének és a szolgáltatás árának jövőbeni, nagymérvű emelését...

Igazságtalanok voltak tehát az akkori döntések – a logikus az lett volna, ha az egyetlen nyereséges tevékenységet finanszírozzák, hiszen az egész VGV a távfűtésből élt; ez volt a többi lánban állás koncepciója, amely, mint az a számokból kitűnik, egyetlen láb volt csupán: 1990-ben a távhőszolgáltatás 852 millió forintot produkált, a VGV összes többi ágazata együttvéve 263 milliót. Mindehhez jött az a könyvelési

manőver, amellyel a vállalat központi adminisztrációja rendkívül magas költségeinek – évi 70-90 millió forintnak – a tekintélyes hányadát ráosztották a távhőszolgáltatásra. Szó nincs tehát arról, hogy egységünk pánikot kelte hagyta el a VGV-t – egyszerűen saját jól felfogott érdekünkben tettük ezt. Kazánjaink clavultak, évente 30-40 millió forintos költségübllettel dolgoznak – ez

sajnos szükségképpen jelentkezik árainkban is –, azt pedig igazán semmi nem indokolja, hogy a temetkezési vagy a köztisztasági részlegnél jelentkező veszteségeket is a távhőszolgáltatásban részesülők viseljék.

Az osztályvezetők fizetéseiről. A VGV-nél soha nem volt valamiféle elfogadott értékrend. Például éveken keresztül a rendszerek kerestek – fajtágosan – a legtöbbet a vállalatnál.

Nem létezett semmiféle ösztönző vagy érdekeltségi rendszer. Hiába kértük, térjenek át a bértömeggazdálkodásra, hogy a fizetéseket jobban szét lehessen húzni, a vezetők erre nem voltak hajlandók. Az idén év elején 29 százalékos bérfeljesztésre nyílt lehetőség a VGV-nél – igazgatója nem vállalta – a többi önkormányzati vállalaté igen.

A szétválás után természetesen megvalósítottuk elgondolásainkat. Két- vagy háromdiplomás, esetenként nyelveket beszélő osztályvezetőink éveken keresztül kevesebb pénzért dolgoztak, mint a VGV egyéb, veszteséges tevékenységet végző ágazatainak mindössze érettségivel rendelkező osztályvezetői. Egyébként igen sok volt belőlük: bérosztályvezető, személyzeti osztályvezető, munkaiügyi osztályvezető és a többi...

TARTALOM

Szlovéniai haditérkép.....	2
Szovjetunió helyett valami más	3
Campus-kérdőjelek	3
Kinek csönget a pedellus?.....	4
Évadnyitás a színházban.....	5
Cigan Újpesten is király lesz?	6
Rendőrségi hírek	7
Boszorkányok pedig vannak	8
Podmaniczky Szilárd tárcája.....	12

Esőország

Esett. Nem vigasztalanul, csak annyira, hogy a járdák, az úttest soha nem tudott megszáradni. Rákezdte, azután rövid idő múlva abba-hagyta, s így ment ez egész hajnalban. Valamivel nyolc óra előtt az egyik ilyen esőszünet csendjét törte meg az a szirénázó katona konvoj, amely végigszárguldott a szemét törölgető, ébredező Kijevben. A szálloda ablakából már nekünk is csak az utolsó néhány gépkocsit sikerült megpillantunk. A sziréna hangja után újra csend lett, a csomópontban csupán néhány autó várt türelmesen a forgalomirányító lámpa szabad jelzésére.

Ukrájna fővárosa tulajdonképpen ugyanúgy ébredt, mint máskor, a szálloda halljában sem volt nagyobb nyüzsgés a szokásosnál. Pedig már szinte mindenki tudta a hírt, a reggeli adásból ismerhette az eseményeket. A buszokon, a villamosokon, ha csendben is, de erről beszélgettek az emberek. Igazából ez a reggel csak a beszélgetés témájában különbözött a többiétől, a nagyon sokszor ismételt mozdulatsorok, cselekedetek már teljesen hétköznapiak voltak. A bolt ugyanúgy nyolc órakor nyitott, mint máskor, az újságot is pontosan kezdték árulni, a sorok se hosszabbak, se rövidebbek nem voltak, mint legutóbb. Sokan vártak a villamosra, a későn kelők taxira vadásztak.

Jártuk a várost, figyeltük az arccokat, beszélgettünk az emberekkel és nem nagyon tudtuk eldönteni, a félelem, vagy a közöny az erősebb. Mindkettő valóságosan mélyen gyökerezik arafelé. Félelemből ízellőt a szálloda egyik portásnője adott, aki előző este hosszasan beszélgetett velünk, járt Budapesten és élete legjobb feketekávéját is nálunk itta. Azon a reggelen egyszerűen nem akart megismerni bennünket s lát-szott rajta, hogy ilyen helyzetben egyáltalán nem ajánlatos külföldi újságróval beszélgetni. Azután volt nagyon sok kis félelem, de arra már nem figyelt fel senki. Külső szemlélőnek úgy tűnt, mintha a bolt előtt sorban állót az jobban izgatta, elfogy-e a tej, a kenyér, mint az, mi is történt valójában Moszkvában. Csak az események közepébe csöppent tudósítónak vert szaporábban a pulzusa azon a délelőttön, a városnak alig. A kérdésekben is sokkal több volt az indulat, mint a válaszokban. Az utóbbiakból jobbra csak az derült ki, Moszkva nagyon-nagyon messze van. A főtéren néhány maroknyi tüntető, egy-két ukrán zászló – végre valami –, de a hozzáértők hamar lelohasztják lelkesedésüket. Egy szimpla parlamenti ülés ideje alatt is tízszer ennyien vannak a téren. Igaz, azon a délelőttön hol esett, hol elállt, de hát ez egy ilyen ország. Mintha egy kicsit mindig esne az eső.